

Nr 189.

Av herr **Lövgren**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 13, med förslag till sjömanslag och till lag om ändring i vissa delar av sjölagen.

Det av Kungl. Maj:t uti proposition nr 13 framlagda förslag till sjömanslag innebär otvivelaktigt ett stort steg i riktning emot ett fullständigt erkännande av sjömännens likaberättigande uti socialt hänseende med andra medborgargrupper. I förslaget bibehålles emellertid en rest av den gamla lagens lagbestämmelser, som det synes mig, att man saklöst kunnat stryka. Jag syftar på den rätt för befälhavaren att efterspana och tillbaka till fartyget föra förrymd sjöman, som 52 paragrafen innehåller. Denna bestämmelse borde enligt mitt förmenande utgå, enär den icke kan anses stå i överensstämmelse med vår tids uppfattning om den personliga friheten. Den är en rest från en förgången tid, som ett kulturland borde vara angeläget om att rensa ut ur sina lagar. Det kan förekomma situationer, när den fortsatta tjänsten ombord å ett fartyg är så motbjudande, att det blir en ren omänsklighet att tvinga någon att mot sin vilja kvarstanna. Den återhållande faktor, som ligger uti förlusten av effekter och legitimationspapper, torde vara tillräcklig för att förhindra rymning i de fall, då denna icke är av nöden påkallad. I konsekvens med denna uppfattning måste man naturligen också begära, att ur lagen utrensas straffen för rymning resp. biträde vid rymning.

Uti § 32 föreligger en tydlig brist, så vitt jag kan förstå, som består däri, att den icke inrymmer en ovillkorlig rätt för en vid avmönstringen sjuk sjöman att erhålla hyra för resp. två eller en månad utöver den tid, som han kvarstår i tjänst. Man kan ju tänka sig det fall, att tjänstetiden utlöper, och att sjöman vid tjänstetidens utgång är sjuk. Han blir då *icke avskedad på grund av sjukdomen*, men det kan ju likväl vara så, att han ådragit sig denna under sin tjänstgöring ombord, exempelvis

under tiden från det uppsägningen av tjänsteavtalet ägt rum och till den tid avmönstringen sker. Det bör följaktligen uttryckligen stadgas, att den, som vid avmönstringen är sjuk, är berättigad till hyra för två resp. en månad utöver den tid han kvarstår i tjänst.

55 § har erhållit en allt för vag formulering, enär den endast innehåller ett åliggande för befälhavaren att taga hänsyn till vars och ens ställning i tjänsten. Man borde kunna skarpare markera, att sjöman icke utan tvingande skäl må användas till annan tjänst, än den för vilken han mönstrat, ty en sjöman är naturligen icke betjänt av att bli flyttad från en tjänstegrupp till annan, exempelvis om han inmönstrat för arbete inom en grupp med 8 timmars dag, och man vill överflytta honom till en grupp med 12 timmars dag.

Den bestraffningsrätt, som fjärde kapitlet tillerkänner befälhavaren, synes mig allt för vidsträckt och bör åtminstone inskränkas så, att bestraffning endast kan åläggas någon, om bägge godemännen äro med befälhavaren ense därom. Som förslaget nu är avfattat, få godemännen ungefär samma platoniska ställning, som nämndemännen i en häradsrätt, och det synes mig med allt skäl kunna fordras, att icke bestraffning ålägges någon, utan att där finnes åtminstone tre personer ombord på fartyget, som anse att detta bör ske.

De straffsatser, som finnas inrymda uti § 87, synas mig orimligt högt tilltagna samt dessutom tämligen oklara, enär det icke klart framgår, om under beteckningen myteri faller det förhållandet, som omtalas uti den nu gällande sjölagens 305 §, första stycket. Skulle så vara fallet, då måste jag yrka en omformulering av 87 §, där man helt och hållet borttager straffpåföljd, ty det måste ju anses orimligt att döma någon till långvarigt fängelsestraff, om icke »våld på person eller egendom blivit övad». Vad däremot angår det fall, då myteriet är verkligt, synes mig billigheten fordra, att man har en tämligen vid latitud att röra sig inom, ja, att man bereder domstol möjlighet att helt frikänna, när förmildrande omständigheter förelegat.

Under hänvisning till ovanstående tillåter jag mig därför hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 13 med förslag till sjömanslag,

dels att 32 § erhåller en formulering, som klart och tydligt fastslår rätt för varje vid avmönstringen sjuk sjöman att erhålla en hyra för resp. två eller en månad utöver den tid han kvarstår i tjänsten;

dels att förslaget 52 § helt uteslutes och i konsekvens därmed straffen för rymning och biträde vid rymning borttagas (§§ 84 och 85);

dels ock att 55 § ges en formulering, som skarp-
pare markerar, att sjöman icke utan tvingande skäl får överflyttas från en tjänstegrupp till en annan;

dels ock slutligen att 87 § omformuleras så, att det klart framgår vad som menas med myteri och vidare, att paragrafens strafflatituder göras så vida, att det ges möjlighet för domstol att helt och hållet frikänna, när synnerligen förmildrande omständigheter vid myteriet förelegat.

De omformuleringar av Kungl. Maj:ts förslag, som bli nödvändiga vid ett bifall till mina här ovan gjorda yrkanden, hemställes, att vederbörande utskott vidtager.

Stockholm den 4 februari 1922.

O. W. Lövgren,
Nyborg.
